

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jaunās prasības – cenas informācija

02.06.2022.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Normatīvie akti

Cenu norādīšana, cenas informācija

- ✓ **MK Nr.178.** – grozījumi spēkā no 28.05.2022.
 - „Kārtība, kādā norādāmas preču un pakalpojumu cenas”
- + **NKAL**
 - Negodīgas komercprakses aizlieguma likums
- ✓ **Modernizācijas direktīva (ES)2019/2161**
 - Netaisnīgu līguma noteikumu direktīva 93/13/EEK
 - **Cenu norādīšanas direktīva (ES)2019/2161**
 - MK Nr.178. – grozījumi spēkā no 28.05.2022.
 - Negodīgas KP direktīva 2005/29/EK
 - Patērētāju tiesību direktīva 2011/83/ES

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

MK Nr.178 / NKAL

Vispārīgās prasības

- ✓ **Cena:**
 - patiesa
 - nepārprotama, skaidri salasāma
 - viegli identificējama
- ✓ Galējā cena – iekļauti nodokļi, izmaksas
- ✓ Preces gabalcena un mērvienības cena
 - EUR/m, EUR/m², EUR/m³, EUR/L
- ✓ Depozīta maksa (+Iepakojuma likums)
- ✓ Speciālie piedāvājumi
 - (Akcija!, Atlaides, %, Izpārdošana)
 - Spēkā esamības termiņš, biežums
 - Cena pirms un pēc pazemināšanas
 - Piedāvājuma priekšmets
- ✓ Pakalpojumi, digitālais saturs
 - Skaidri norāda cenu pirms un pēc pazemināšanas

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

MK Nr.178 / groz. anotācija, NKAL preču cenas samazinājuma paziņojumi (reklāma, info)

✓ Izņēmumi:

- vispārīgie paziņojumi
- piedāvājumi, kas nav adresēti ikvienam
- preces, kura ātri bojājas
- preces, kurām drīz beigsies derīguma termiņš

✓ Sākotnējā cena – attiecināšana uz atlaidi:

- Zemākā cena 30 dienu laikā
- Zemākā cena 7 dienu laikā – jaunām precēm

✓ Izpārdošana:

- Atlaide no sākotnējās cenas pirms izpārdošanas
- Atļauts pieaugošs cenu pazeminājums

✓ Aprēķināmi, bet pārāk vispārīgi paziņojumi

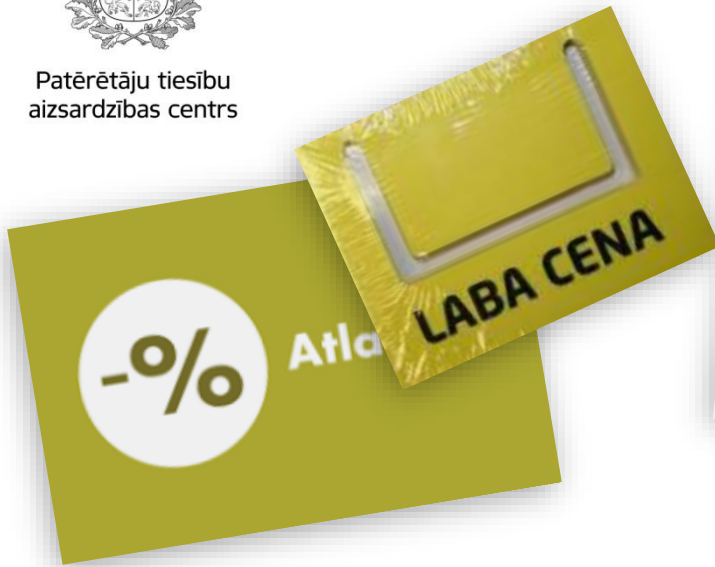
✓ Lojalitātes programmas

- Izņēmumi – parastie, pastāvīgie, individuālie piedāvājumi
- Sākotnējās cenas prasības – speciālajiem piedāvājumiem

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Vispārīgi paziņojumi

Anotācija:

- ✓ MK Nr.178 regulējums neattiecas uz **vispārīgiem reklāmas paziņojumiem**, ... piemēram, apgalvojumi: "*labākās /zemākās cenas*", jo šādos apgalvojumos **nav iekļauts konkrēts izmērāms** paziņojums par cenu samazināšanu.
- ✓ Tomēr šādus vispārīgos reklāmas paziņojumus var vērtēt saskaņā ar NKAL.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Preces, kas ātri bojājas

Preces, kas ātri bojājas:

- ✓ Kritērijs – 30 dienu termiņš, kurā prece var sabojāties

Anotācija:

- ✓ Izņēmums nav attiecināms uz precēm, kurām objektīvi nav iespējams pamatot faktisku „sabojāšanos” (piemēram, sezonas precēm).
- ✓ Izņēmums nozīmē, ka attiecībā uz šiem produktiem nav jāvērtē kāda sākotnējā cena norādīta konkrētā periodā pirms atlaides piemērošanas (nav jāvērtē vai tā ir zemākā piemērotā cena un jākorģē ja tā nav).

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Preces, kurām drīz beigsies derīguma termiņš

Preces, kurām drīz beigsies derīguma termiņš

- ✓ Kritērijs – līdz 30 dienām, pirms atlaižu kampaņas sākuma, kurā precei beidzas derīguma termiņš

Anotācija:

- ✓ Uz precēm, kas ātri bojājas vai kam drīz beigsies derīguma termiņš nav paredzēts attiecināt pienākumu par sākotnējās cenas norādīšanu, tādējādi mazinot administratīvo slogu komersantiem.
- ✓ Izņēmums nozīmē, ka attiecībā uz šiem produktiem nav jāvērtē kāda sākotnējā cena norādīta konkrētā periodā pirms atlaides piemērošanas (nav jāvērtē vai tā ir zemākā piemērotā cena un jākorģē ja tā nav).

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Aprēķināmi, bet pārāk vispārīgi paziņojumi

Anotācija:

- ✓ Vispārīgiem reklāmas paziņojumiem, kas **norāda izmērāmu cenu samazinājumu**, kas aptver vai nu visas tirgotās preces (piemēram, "tikai šodien 20% atlaide visam") vai noteiktas preču kategorijas (piemēram, "šonedēļ 20% atlaide ziemas kolekcijai"), ir attiecināms MK noteikumu regulējums un **ir skaidri jānorāda attiecīgo preču sākotnējā cena** (šīm cenām jābūt viszemākajām, kas piemērotas pēdējo 30 dienu laikā pirms cenu samazinājuma piemērošanas).
- ✓ Cenu zīmes – izmantojamas kā sākotnējās cenas norādīšanas līdzeklis, nav jāmaina, ja cena pēdējās 30 dienās nav bijusi zemāka

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Atlaides piemērošana

MK Nr.178 14.:

- ✓ Ja izsludināta izpardošana, cenu pazemināšana vai atlaides, precēm skaidri norāda:
 - ✓ sākotnējo cenu, ko pārdevējs piemērojis noteiktā laikposmā pirms cenas samazinājuma piemērošanas, un
 - ✓ cenu pēc tās pazemināšanas

Anotācija:

- ✓ vispārinātu un nekonkretizētu piedāvājumu gadījumos (piemēram 20% atlaides visām precēm) var nenorādīt "cenu pēc tās pazemināšanas" uz katras preces, ja tiek norādīta sākotnējā cena un akcijas **paziņojums ļauj vienkārši matemātiski aprēķināt atlaidi un gala cenu.**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jaunas preces

- ✓ **Anotācija** - prece ko tirgotājs konkrētajā tirdzniecības vietā līdz šim nav tirgojis, kura nav bijusi tirgotāja regulārajā sortimentā, nevis tikai vispārēja inovatīva prece tirgū, ko neviens vēl nav tirgojis (tirgū iepriekš nav bijušas un nav tikušas realizētas).
- ✓ Ar "jaunām precēm" tiek saprastas arī tādas preces, kurām no ražotāja mainīts preču iepakojums, svars, sastāvs.
- ✓ Ja "jaunā prece" vienlaikus ir pārtikas prece, kas ātri bojājas/kam tuvojas derīguma termiņš, primāri piemērojams izņēmums, kas noteikts ātri bojājošām precēm.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Izpārdošana

Izpārdošana – definīcija MK Nr.178

- ✓ 14.⁶ preču cenu pazemināšana, lai pilnībā izpārdotu visas attiecīgās preces vai konkrētas sortimenta daļas, nepievienojot jaunas preces, tādējādi pilnībā izņemot konkrētās preces no piedāvājuma sortimenta

Anotācija:

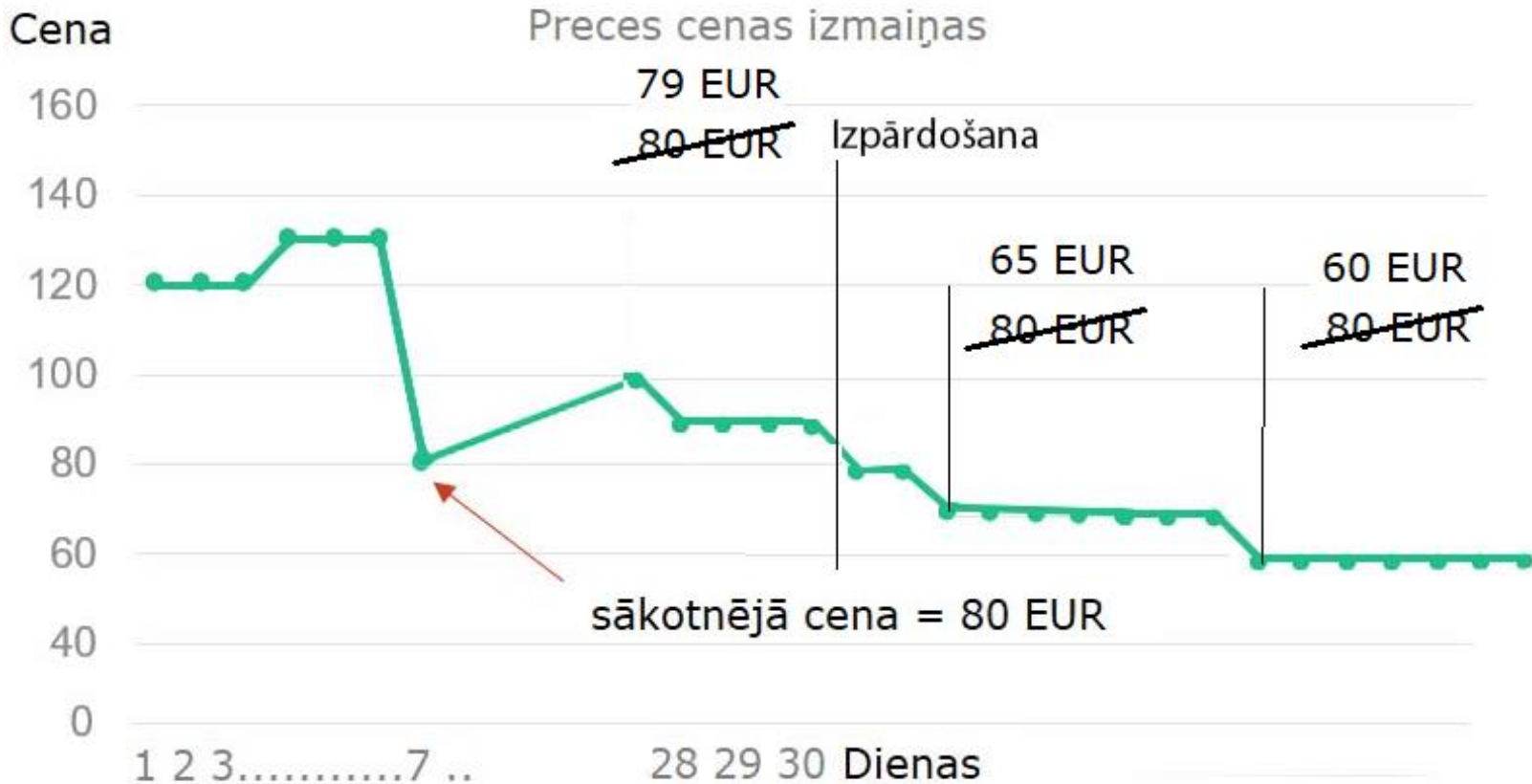
- ✓ .. pirmsaizvēršanas, pirmsrekonstrukcijas izpārdošana, likvidācijas, pārcelšanās, sezonas preču, noliktavas izpārdošana, tikai tad, ja:
 - mērķēta uz visu preču / to daļas izpārdošanu
 - notiek ierobežotā terminētā laika posmā
 - cenas zemākas nekā vidējās m.tirdzniecības cenas
 - nedrīkst tikt pievienotas jaunas preces

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Pieaugošs cenas samazinājums

✓ Pieaugošs cenas samazinājums (+EK vadl.4.3)

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Lojalitātes programmas

✓ Lojalitātes programmas

- Parastie piedāvājumi, speciālie piedāvājumi
- Individuālie piedāvājumi
- Regulārie cenu samazināšanas pasākumi

✓ Anotācija:

- regulējums neattiecas uz gadījumiem, kad lojalitātes programmu ietvaros tiek piedāvātas atlaižu kartes, kas patērētājam dod tiesības uz cenu atlaidi visiem produktiem vai noteiktiem produktiem pastāvīgi (vai ievērojamā laika periodā, kā, piemēram, 6 mēneši, 1 gads utt.) vai nodrošina cenu samazinājumu īpašos gadījumos šim patērētājam, piemēram, patērētāja dzimšanas dienā.
- Jēdziens "sākotnējā cena" nozīmē pamata cenu, par kuru preci var iegādāties ikviens pircējas (neesot īpašā lojalitātes programmā vai kategorijā).

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Speciālā piedāvājuma organizēšana, termiņš

- 1) Kāds termiņš tiek uzskatīts nesamērīgi garu cenu samazinājuma periodu?
- 2) Noteikumi nosaka, ka jānorāda zemākā cena, kāda bijusi pēdējo 30 dienu laikā pirms cenas pazemināšanas vai atlaides piemērošanas.
 - Kā rīkoties gadījumos, kad akcija konkrētam produktam X noris 60 dienas?
 - Vai pēc pirmajām 30 dienām ir jāpārdrūkā cenu zīmes un attiecīgi jānorāda, ka sākotnējā cena ir jau samazinātā tās pašas 60 dienu akcijas cena?
- 3) Kas ir preces arī īsu derīguma termiņu;

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Speciālā piedāvājuma organizēšana, termiņš

- 1) Vai un kur ir jāiekļauj norāde, ka akcija ir tikusi pagarināta? Tikai paziņojumā par cenas samazinājumu (reklāmas baneris), vai arī paša produktu lapā preču katalogā, pie katra individuālā produkta?
- 2) Pārdevējs izsludina atlaides līdz 80%, bet akcijas norises laikā daži produkti ar maksimālo atlaidi tiek izpārdoti (faktiski patērētājam nav pieejami par norādīto cenu), līdz ar to maksimālā atlaide faktiski vairs nebūs 10% no attiecīgā preču klāsta.
 - Vai šādā situācijā komercprakses īstenotājam jāpārtrauc akcija? Kāda būtu likumam atbilstoša rīcība šādā situācijā?
- 3) Vai prasības attiecas uz tādiem speciālajiem piedāvājumiem kā "Atlaide visam grozam" vai "iepērkoties virs noteiktas summas, saņem atlaidi nākošajām pirkumam"?

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Prasību ievērošana – tirdzniecības vieta

- 1) Vai interneta veikals ir uzskatāms par atsevišķu veikalu?
- 2) Vai interneta veikalā norādītā produkta cena, ja tā ir zemāka kā fiziskajā veikalā, ir uzskatāma par zemāko cenu visos veikalos, vai tikai interneta veikalā?
- 3) Vai gadījumā, ja akcija ir norādīta interneta veikalā, tā ir jāievēro arī visos veikalos?

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi Sākotnējā cena

- 1) Vai, nosakot sākotnējo cenu izpārdošanai, cenu pazemināšanai, atlaidēm, būtu jāņem vērā preces cena, kas iepriekšējo 30 dienu laikā piemērota precei sakarā ar nepieciešamību iztirgot preču krājumus, kam drīz beigsies termiņš. Mūsu ieskatā, nebūtu loģiski salīdzināt parastas noieta veicināšanas prakses ietvaros piemērotu cenu ar atlaidi (cenu pazeminājumu precei ar "labu" atlikušo derīguma termiņu) ar cenu, kas tika piemērota preces krājumiem, kurus bija nepieciešams ātri iztirgot maza atlikušā derīguma termiņa dēļ. Piemērs:
- Uz 1. datumu precei x veikalā ir liels atlikums preču, kam tuvojas derīguma termiņš;
 - no 1. līdz 5. datumam precei x bija piemērota atlaide 50 %, lai iztirgotu krājumus ar tuvojošos derīguma termiņu;
 - tā kā prece ir veikala pastāvīgā sortimentā, no 20. līdz 27. datumam precei x tiek rīkota akcija ar izziņotu cenu pazemināšanu - 30%;
 - prece x nav ātrbojīga.
 - Vai preces x akcijai, kas norisinās no 20. līdz 27. datumam ir jānorāda sākotnējā cena, kas bija piemērota preču krājumu realizācijai no 1.līdz 5.datumam?

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Sākotnējā cena

- 1) 30 dienu noteikums attiecas ja atlaide ir pieejama visiem potenciālajiem pircējiem, bet gadījumā ja atlaide tiek piešķirta konkrētam segmentam- 30 dienu noteikums nav attiecināms.
 - Cik plašs drīkst būt segments? Vai segments var būt pensionāri, skolēni, daudz bērnu ģimenes, sievietes / vīrieši?
- 2) Ir saprotams, ka nav jānorāda sākotnējā cena, ar pirkumu saistītā speciālajā piedāvājumā, bet vai uz saistīto produktu attiecas 30 dienu noteikums?
 - Piemērs: Pērc produktu X un saņem atlaidi Y -50%. Ja pēc 30 dienām Y tiks izsludināta jauna atlaide, vai produktam Y būs jāaprēķina jauna, zemākā cena 30 dienu laikā?

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Cenas ar atlaidi un sākotnējās cenas pareiza atspoguļošana

- 1) Kā būtu pareizi atspoguļojama cena ar atlaidi, kas ir lielāka nekā "sākotnējā cena"?
 - no 1. līdz 5. datumam precei x bija piemērota atlaide 30 % (sākotnējā cena 1 euro, cena ar atlaidi 0.70 euro);
 - no 20. līdz 27. datumam precei x tiek rīkota akcija ar cenu 0.80 euro;
 - prece x nav ātrbojīga.
- 2) Kā pareizi norādīt komunicēt cenu akcijai, kas norisinās no 20. līdz 27. datumam?
- 3) Vai iespējams norādīt sākotnējai cenai (kas ir zemākā cena pēdējās 30 dienās) papildus arī standarta cenu?

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Lojalitātes programmas

- 1) Kas ir uzskatāms par lojalitātes programmu, kādi ir priekšnoteikumi? Vai pietiek ar to, ja patērētājs ir reģistrēts komercprakses īstenotāja mājaslapā?
- 2) Regulārās atlaides preču grupām:
 - Katru nedēļu konkrētās dienās lojalitātes kartes īpašniekiem tiek piedāvātas atlaides noteiktām preču grupām.
 - Kā šīs atlaides ietekmē pārējo akciju komunikāciju?
- 3) Kas tiek uzskatīta par patstāvīgu tiesību uz cenu atlaidi (Lojalitātes pr.)? Kāds ir šādas lojāla klienta īpašās cenas minimālais termiņš?
- 4) Kas ir personalizēts cenas piedāvājums?
- 5) Vai par personalizētu cenas piedāvājumu varētu uzskatīt, piemēram;
 - visus reģistrētos interneta veikala lietotājus;
 - visus pircējus, kuri pēdējā gada laikā interneta veikalā iegādājušies kādu preci;
 - visus lojalitātes programmas dalībniekus?

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Lojalitātes programmas

- 1) Kādā formātā ir pieļaujams paziņojums par cenas samazinājumu patērētājam, kas ir lojalitātes programmas klients, proti:
- 2) vai drīkst norādīt cenas starpību (uzsvars uz ietaupījumu) starp pamata cenu un lojālā klienta cenu?

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Noderīgi

✓ Eiropas Komisijas vadlīnijas

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC1229%2806%29&qid=1640961745514>

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Paldies!

